

Tilannekuva Joddbölen maankäyttöön liittyvistä erimielisyyksistä

Akordi Oy
02.10.2024

© Minna Näsman, Juha-Pekka Turunen, Jonna Kangasoja
978-952-7599-06-8 (PDF)
Akordi Oy:n julkaisu
Lokakuu 2024

Sisällys

Tilannekuva Joddbölen maankäyttöön liittyvistä erimielisyyksistä	1
1 Johdanto	4
2 Insoon Joddbölen alueeseen liittyvien erimielisyyksien tausta	7
3 Osapuolet	11
4 Asiakysymykset	13
5 Yhteisymmärryksen aiheet ja esitettyjä toiveita	22
6 Haastateltujen omia ratkaisuehdotuksia	24
7 Akordin alustavia suosituksia pohjustamaan seuraavia askelia	24
8 Haastateltujen tahojen yhteistapaaminen 3.9.2024.....	28
9 Tietoa Akordista	29
Lähteet	31

1 Johdanto

1.1 Millainen menetelmä konfliktikartoitus on?

Ristiriitaisissa tilanteissa puolueettoman tahon tekemä tilannekartoitus on kansainvälisesti vakiintunut menetelmä monen osapuolen välisten yhteistyöhaasteiden kartoittamisessa sekä neuvottelu- tai konfliktinratkaisuprosessien onnistumisen mahdollisuuksien arvioinnissa.¹ Menetelmän tarkoituksena on selvittää ristiriitaisen tai jännitteisen tilanteen piirteitä, eri osapuolten näkemyksiä ristiriidoista ja niiden syistä sekä ristiriitojen ratkaisumahdollisuuksista. Kartoitus auttaa tunnistamaan paremman vuorovaikutuksen ja yhteistyön tarpeita ja tuottaa osallisten haastatteluihin pohjautuvan alustavan listan kysymyksistä, joita jatkossa täytyisi käsitellä.

Kartoitus ja sen toteutus haastatteluina ei ole luonteeltaan tutkimusta, vaan osapuolten tavoitteiden ja intressien avaamista, kiistojen luonteen jäsentämistä, yhteistyön edellytysten tarkastelua ja mahdollisesti käynnistyvän prosessin huolellista pohjustamista. Haastatteluissa kyse ei ole mielipidekyselystä, vaan kiistanalaisen tilanteen kannalta olennaisten, valikoitujen toimijoiden haastatteluista. Kohderyhmänä ovat siis toimijat, joiden intresseihin kiista vaikuttaa, ja jotka voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa tilanteeseen, esim. vastuuhenkilöinä omissa organisaatioissaan.

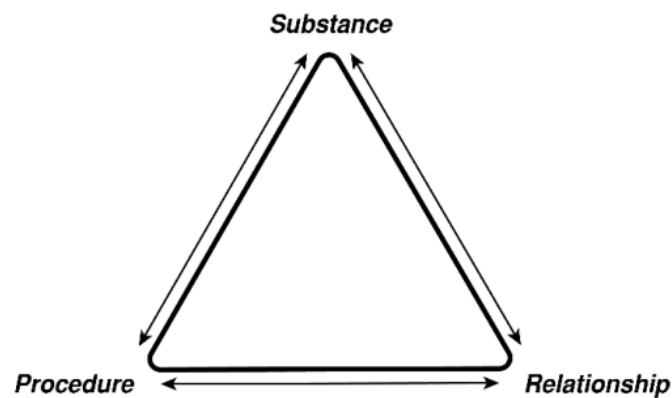
Kartoituksen yksi tarkoitus on antaa sen käynnistäjille eväät tehdä harkittuja päätöksiä siitä, onko osapuolten väliselle yhteistyö- tai neuvotteluprosessille edellytyksiä. Kartoituksen tekijä/t voi tarvittaessa toimia – osapuolten suostumuksella – myös kiistan sovittelijana tai ulkopuolisena fasilitaattorina, koska kartoituksen aikana on syntynyt kontaktit kaikkiin osapuoliin ja käsitys näiden huolenaiheista ja tavoitteista. Suomessa riippumattoman tahon tekemä konfliktikartoitus on uudenlainen interventio maankäytön ristiriitojen käsittelyyn. Akordilla on kokemusta kartoituksen tekemisestä mm. metsäkiistojen ja luonnonsuojelualueen perustamiseen liittyvien ristiriitojen yhteydessä.

---

¹ Ks. esim. Peltonen, Lasse & Jonna Kangasoja (2009) Konfliktien kartoitus suunnittelun apuvälineenä. Yhdyskuntasuunnittelu 47, 88–97; Susskind, L. and J. Thomas-Larmer (1999) Conducting a Conflict Assessment. Teoksessa L. Susskind, S. McKearnan & J. Thomas-Larmer (eds.), Consensus Building Handbook. A comprehensive guide to reaching agreement, Sage, Thousand Oaks, CA, 99–136; Podziba, Susan. (2012) Civic Fusion: Mediating Polarized Public Disputes. American Bar Association. Section of Dispute Resolution.

1.2 Konflikttien 'kolmiomalli'

Kartoituksen jäsenyyksensä hyödynnetään soveltaen alunperin Greg Daniels & Steve Walkerin (2001) kehittämää konfliktitilanteiden "kolmiomallia" (progress triangle), jossa konfliktien nähdään syntyvän ja muuttuvan kolmella ulottuvuudella: 1) osapuolten välisten suhteiden; 2) tarjolla olevien päätöksenteon ja suunnittelun prosessien ja 3) kiistan kohteena olevien asiakysymysten vuorovaikutuksessa. (Daniels & Walker 2001)

Näiden kolmen ulottuvuuden tarkastelu auttaa jäsentämään, millaisia vaikuttavia tekijöitä kiistoissa esiintyy ja arvioimaan millaisia mahdollisuuksia konfliktitilanteessa on löytää ratkaisukeinoja. Malli auttaa ymmärtämään yhtäältä sitä, millaisia yhteistoiminnan ja neuvottelun mahdollisuuksia nykytilanteeseen sisältyy, ja toisaalta millaisia muutoksia tarvittaisiin, jotta yhteisten ratkaisujen etsimiselle olisi mielekkäitä edellytyksiä.

Konfliktin etenemisen kolmio (progress triangle)

Greg Danielsin ja Steve Walkerin (2001) kehittämässä konfliktitilanteiden edistymisen kolmiomallissa konfliktien nähdään syntyvän ja kehittyvän kolmella ulottuvuudella:

- 1. Osapuolet ja niiden väliset suhteet.** Konfliktien pitkäjänteisen ratkaisujen mahdollisuudet riippuvat usein konfliktin osapuolten välisten suhteiden laadusta. Suhteiden ulottuvuus sisältää osapuolten välisen, jaetun historian. Se sisältää myös 'aineettomia', mutta konfliktin kannalta olennaisia tekijöitä, kuten osapuolten välinen luottamus, kunnioitus, hyväksyttävyyys tai legitimitetti.
- 2. Asiakysymykset.** Asiakysymyksiin sisältyvät kiistanalaiset aiheet, jotka ovat valtakamppailun tai neuvottelun kohteena. Ne ovat konfliktin osapuolille tuttuja ja konkreettisia kysymyksiä, jotka voivat liittyä esimerkiksi suojelun tarpeeseen tai mielekkäiksi koettuihin menetelmiin, mutta myös symbolisia kysymyksiä, kuten menneiden vääryyksien korjaaminen. Ratkaistavien kysymysten monimutkaisuus, tietotarpeet tai niihin liittyvä liikkumavara ovat tärkeitä asiakysymysten piirteitä. Tiedolliset kysymykset ovat ympäristökiistoissa olennaisia, koska niihin liittyy paljon ympäristön muutokseen, toimenpiteiden vaikutuksiin ja tietopohjan epävarmuuksiin liittyviä tekijöitä ja kamppailua tiedosta ja asiantuntemuksesta. Osin ne kytkeytyvät prosesseihin, kuten vaikutusten arvioinnin ja seurannan menettelyihin.
- 3. Prosessi(t).** Prosessiulottuvuuteen sisältyy tekijöitä, jotka vaikuttavat konfliktien hallintaan ja päätöksentekoon. Se sisältää myös osapuolten välistä vuorovaikutusta määrittelevät menettelytavat ja säännöt, joihin eri osapuolet tukeutuvat pyrki- myksissään päästä konfliktitilanteesta eteenpäin. Konfliktin mielekkään ratkaisun kannalta olennaista on se, millaisina eri osapuolet kokevat käytössä olevat menette- lytavat ja miten soveliaina ja reiluna niitä pidetään.

1.3 Kartoituksen tausta ja tavoitteet

Joddbölen alueen kehittämiseen liittyvät ristiriidat alkoivat kärjistyä elokuussa 2023 järjestetyn, terästehtaaseen liittyvän ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelman) esittelytilaisuuden jälkeen. Inkoon kunta ja poliittiset päätöksentekijät ovat sen jälkeen olleet monelta suunnalta tulevien, kasvavien paineiden ja vaatimusten välissä. Kunta käynnisti sen johdosta helmikuussa 2024 tulevaisuusvisioprosessin "Inkoon visio 2040", jonka tavoitteena on rakentaa kuntalaisten jakamaa näkymää Inkoon ja sen sisällä myös Joddbölen alueen kehittämiseksi. Inkoon kunnanvaltuusto hyväksyi vision kesäkuussa ja syksyllä 2024 keskustelut vision teemoista jatkuvat: esimerkiksi lokakuussa aiheena on Joddbölen alueen kehittäminen, elinkeinoelämä ja Inkoon tarina. Visioprosessi ei kuitenkaan ole tähän mennessä onnistunut

vastaamaan tarpeeseen yhteensovittaa eriäviä näkemyksiä, jotka liittyvät terästedashankkeessa edessä oleviin ajankohtaisiin päätöksiin.

Kunnanhallitus antoi toukokuussa kunnanjohtaja Robert Nymanille tehtäväksi etsiä keinoja dialogin vahvistamiseen Joddbölen alueen kysymyksissä. Tilanekartoituksen teettämisestä Akordilla ulkopuolisen rahoituksen turvin kerrottiin kunnanhallituksen kokouksessa kesäkuussa 2024. Tilanekartoituksen toivottiin paitsi selkeyttävän osapuolten käsitystä tilanteesta, myös pohjustavan mahdollista uudenlaista yhteistyötä osapuolten välillä kiistanalaisten kysymysten käsittelemiseksi.

Akordin työn rahoitus tuli kahdesta lähteestä: Akordin omasta TAH-säätiön rahoittamasta 'Vihreän siirtymän konfliktien ennakointi ja ratkaiseminen -hankkeesta' ja lisäksi Uudenmaan liitto tarjoutui osarahoittamaan Akordin interventiota Inkoossa pilottiluonteisesti osana liiton pyrkimystä tukea seudun kuntia vihreän siirtymän maankäyttötarpeiden ennakoinnissa ja konfliktien käsittelyssä. Akordi käytti työn toteuttamiseen kokonaisuudessaan 40 henkilötyöpäivää.

1.4 Miten kartoitus toteutettiin?

Kesän 2024 aikana toteutettiin Inkoon Joddbölen alueen kehittämisen jännitteitä koskevat kartoituskeskustelut. Kartoitusta varten tavattiin 26 henkilöä, jotka edustavat eri osapuolia ja tahoja. Tapaamiset olivat useimmiten 1-1,5 h mittaisia. Keskustelut taltioitiin paikan päällä haastattelumuistiinpanoiksi, joita käytettiin muistin tukena tämän tilannekuvan laadinnassa.

Haastattelujen pohjalta laadittiin tämä raporttiluonnos. Haastatellut tahot kutsuttiin yhteiseen tilaisuuteen 3.9.2024 keskustelemaan kartoituksen alustavista tuloksista ja haastattelujen pohjalta hahmottuneista mahdollisista etenemisvaihtoehdoista. Akordin laatimaa tilannekuvaa ja ehdotuksia jatkotoimenpiteistä täsmennettiin 3.9. tilaisuudessa saatujen kommenttien pohjalta. Raporttia käsiteltiin vielä 25.9.2024 kunnanhallituksen ja neuvottelutoimikunnan yhteisessä tapaamisessa, jossa raportille annettiin julkaisulupa.

2 Inkoon Joddbölen alueeseen liittyvien erimielisyyksien tausta

Helsingin Sanomat uutisoi tammikuussa 2023, että norjalainen Blastr Green Steel oli valinnut Inkoon Joddbölen sijoituspaikaksi suunnittelemaansa vihreän teräksen tehtaalle. Tieto vuosi julki laajalle yleisölle ennen kuin siitä oli ehditty kertoa kaikille luottamushenkilöille. Ilmoituksen saama huomio oli laajaa kansallisesti ja kansainvälisestikin.

Haastatellut kuvaavat ensireaktioita pääasiassa myönteisiksi. Monet olivat innoissaan, että Inkooseen oli tulossa iso hanke, joka mahdollistaisi kunnan kehittymisen. Sijointipaikka oli kaukana keskustan saaristodyllistä, valmiilla teollisuusalueella, jossa oli koettu teollista toimintaa jo 60 vuoden ajan. Alueelle aiemmin rakennettua infrastruktuuria olisi mahdollista käyttää terästehtaan tarpeisiin uudelleen ja alueella oleva liiketoiminta pystyisi kasvamaan vastaamalla uuden tulijan tarpeisiin. Kunnalla olisi kaavoituksen kautta mahdollisuus määrittää, paljonko ja millaista asutusta kuntaan tulisi lisää. Hankkeen nähtiin tarjoavan piristysruiskeen koko Länsi-Uusimaan elinkeinonharjoittajille ja naapurikunnille.

Alkuinnostus muuttui kuitenkin ratkaisevalla tavalla kielteiseksi sen jälkeen, kun hankkeen hakija toimitti hankkeen YVA-ohjelman arvioitavaksi. Yksi kiistaa herättäneistä kysymyksistä oli voimalan lämpökuorman suurin mahdollinen skenaario. Hankkeen potentiaaliset ympäristövaikutukset koettiin YVA-ohjelman pohjalta murskaavan isoiksi Inkoolle ja erityisesti sen herkälle saaristoluonnolle, joka koetaan yhdeksi Inkoon tärkeimmistä vetovoimatekijöistä. Kriittikkä hanketta kohtaan voimisti se, että YVA-ohjelman julkistustilaisuus järjestettiin yksikielisesti suomeksi paikkakunnalla, jonka enemmistökieli on ruotsi ja jonka hallinto on totuttu hoitamaan kaksikielisesti.

Julkisuudessa käyty keskustelu haastoi useita haastateltuja kysymään itseltään, mitä suunnitelma Inkoolle tarkoittaisi. Kuntaorganisaatio asettui odottamaan hankekehittäjän ensimmäistä rahoituspäätöstä ennen projektiorganisaation pystyttämistä hanketta varten. Alkuvaiheen rahoitusta odotettiin varmistuvaksi syksyllä 2023, mutta päätös saatiin lopulta vasta kesällä 2024.

Osa inkoolaisista koki sekä hankekehittäjän että kunnan asiaa koskevan viestinnän toteutuksen olevan puutteellista niin ajoituksen kuin sisältöjenkin suhteen. Sekä kuntalaiset että luottamushenkilöt kokivat tietoa olleen niukasti saatavilla hankkeen alkuvaiheessa.

Avoimia kysymyksiä, huolia ja pelkoja alkoi julkisuudessa esiintyä paljon vastauksia enemmän. Varhaisen, toimivaksi koetun vuorovaikutuksen puuttuessa asiasta huolestuneiden kuntalaisten halu ja tarve toimia ja vaikuttaa on kanavoitunut hankkeen yhteisölliseksi vastustukseksi. Hankkeen vastustuksen ympärille syntyi kaksi erillistä Facebook-ryhmää, sekä kahdet verkkosivut, joista toisen takana oleva yhdistys on rekisteröity (Livskraft i Nyland utan stålfabrik r.f. / Elinvoimainen Uusimaa ilman terästedasta r.y.). Rekisteröitymätön ryhmä (Elinvoimainen Inkoo) teki hankkeen pysäyttämiseksi kuntalaisaloitteen.

Erityisen kärkeästä kommentointi oli sosiaalisessa mediassa. Useat haastatellut kuvaavat, miten he aggressiivisen kielteisen kampanjoinnin takia vetäytyivät seuraamasta keskustelua kokonaan, puhumattakaan siihen osallistumisesta. Sen myötä paikallisten käymä keskustelu hankkeen avaamista mahdollisuuksista Inkoolle hävisi lähes kokonaan. Myönteisinä säilyivät edelleen lähinnä seudullisten ja valtakunnallisten toimijoiden kommentit.

Nyt kun tietoa on saatavilla enemmän, on syntynyt uusi haaste, joka liittyy valmisteluaineiston suureen määrään ja vaikeuteen perehtyä siihen sekä vaikeuteen omaksua tietoa. Toisaalta valmistelijoiden resurssit suurten tietoineistojen jalostamiseen ja havainnollistavien esitysten tekemiseen ovat substanssityön ohessa vaatimattomat.

2.1 Nykytilanne

Voimakas julkinen kritiikki on tehnyt poliittisista päätöksentekijöistä varovaisia ja myös haluttomia ottamaan julkisesti kantaa hankkeeseen. Tämä vastaavasti heijastuu kunnan toimihenkilöiden varovaisuuteen hankkeeseen liittyvässä viestinnässä, jottei kuntaa koettaisi puolueelliseksi hankkeen markkinoijaksi. Luottamus kunnan toimintaa ja myös puolueettomuutta kohtaan on ohentunut ja kesällä 2024 se oli joidenkin haastateltavien silmissä jo menetetty. Nämä haastatellut kokivat kunnan toimihenkilöiden ottavan tietonsa sensuroimattomina hanketoimijalta eli toimivan terästehtaan asialla. Sama epäluottamus kohdistuu kaikkiin tarkentuviin tietoihin, joita YVA-konsultit ovat selvitysten kautta tuottaneet ja tuottamassa. Koska tutkimusten rahoitus ja perustiedot ovat hanketoimijan toimittamia, nämä haastateltavat eivät koe voivansa luottaa niihin, vaikka tulokset ovat tarkentuvassa arvoinnissa hyvin erilaisia verrattuna YVA-ohjelman julkistamisen yhteydessä esitettyihin ns. worst case-arvioihin.

Terästehtaan vastustajat vaativat kesän haastatteluissa kaavapäätöksen lykkäämistä 13.4.2025 pidettävien kunnallisvaalien yli, jotta kunnallisvaaleja voitaisiin käyttää legitiiminä kansanäänestyksenä tehtaan tulon puolesta tai sitä vastaan. He perustelivat sitä sillä, että kaikkien inkoolaisten tulisi saada asiassa äänensä kuuluviin, jotta tehtaan tulosta voitaisiin tehdä demokraattinen päätös. Kaavapäätöksen lykkäämisehdotusta perusteltiin haastatteluissa myös sillä, että näin käytettävissä olisi yhteysviranomaisena toimivan Uudenmaan ELY-keskuksen perusteltu päätelmä terästehtaan YVA-selostuksesta. Sitä odotetaan huhti-toukokuun vaihteessa 2025. Seuraavalle valtuustokaudelle tähtäävien poliittisten päättäjien tilannetta vaikeutti haastatteluajankohtaan erityisesti se, että ainoa terästehtaaseen liittyvä, kunnan käsissä oleva päätös oli aikataulutettu juuri kunnallisvaalien alle

2.2 Mitä tapahtuu seuraavaksi?

Joddbölen kaavan aikataulu

Terästedashankkeen ympäristövaikutusten arviointia ja Joddbölen alueen asemakaavamuutosta oli haastatteluja edeltävinä kuukausina tehty samanaikaisesti. Kesällä elettiin siinä käsityksessä, että Inkoon kunnan luottamushenkilöiden oli tarkoitus tehdä syksyn 2024 aikana päätöksiä liittyen Joddböle V -asemakaavaan. Syys-lokakuussa rakennus- ja ympäristölautakunta sekä kunnanhallitus käsittelisivät kaavaehdotuksen. Kaavaehdotus laitettaisiin nähtäville ja asiasta järjestettäisiin asukastilaisuus.

Kaavaehdotuksesta käytäisiin myös viranomaisneuvottelu. Maanomistajien osallistumisesta infrarakentamisen kustannuksiin sovittaisiin maankäyttösopimuksessa. Lisäksi sovittaisiin kunnallistekniikan vastuunjaosta ja aikataulusta. Kunnanhallitus hyväksyisi maankäyttösopimukset. Asemakaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen kaavaan tehtäisiin tarkistuksia palautteen perusteella. Asemakaavaehdotuksen hyväksymisestä päätettäisiin kunnanvaltuustossa maanomistajien tavoiteaikataulun mukaisesti mahdollisesti jo vuoden 2024 loppuun mennessä.

Kunnanhallitus antoi kesällä 2024 kaavaluonnoksen nähtäville asettamisen yhteydessä rakennus- ja ympäristölautakunnalle tehtäväksi tarkistaa kaavan tavoiteaikataulu. Yllä kuvattuun tavoiteaikatauluun tuli erittäin merkittävä muutos, kun rakennus- ja ympäristölautakunta asettui äänestyksen jälkeen kokouksessaan 10.9.2024 sille kannalle, että kuntapäättäjien tulee odottaa yhteysviranomaisen perusteltua päätöstä YVA-selostuksesta ennen Joddböle V - asemakaavaehdotuksen nähtäville asettamista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaavan hyväksymisestä päättävät Inkoossa seuraavan kauden valtuutetut.

Jossain vaiheessa kunnanhallituksen, jonkin lautakunnan tai muun viranomaisen käsiteltäväksi on tulossa myös vireillä oleva kuntalaisaloite. Siinä vaaditaan, ettei "Inkoon kunta kaavoita Joddböle V-kaavan käynnistämissopimuksen mukaista massiivista, ympäristöä pysyvästi vahingoittavaa ja luontokatoa lisäävää teollista toimintaa alueelle". Allekirjoittajia oli tämän raportin julkaisun aikoihin 726 (1.10.2024).

YVA-prosessin aikataulu

Blastr Green Steel kertoo toimittavansa YVA-selostuksen Uudenmaan ELY-keskukselle joulukuussa 2024, mikä tarkoittaa, että se olisi nähtävillä viimeistään tammi-helmikuussa 2025. Yhteysviranomaisen antaa perustellun päätelmänsä selostuksesta 2 kk kuluessa nähtävillä olon päättymisestä. Selostuksen sisältämät selvitykset ovat myös kaavaprosessin käytettävissä valmistuttuaan, eli kaikki selvitystulokset ovat tämän aikataulun mukaan tiedossa vuoden 2024 loppuun mennessä. Tämän syksyn aikana on siis syntymässä uutta selvitystietoa ainakin terästehtaan ympäristövaikutuksista. Viranomaisneuvotteluissa ja maankäyttösopimusneuvotteluissa saattaa nousta esiin uusia tietoja vaikutusarviointien riittävydestä ja taloudellisista vaikutuksista.

Kunnan tilaamat selvitykset

Yhdyskuntataloudellisten vaikutusten arviointi on käynnistetty kunnan toimesta osana kaavatyötä syyskuussa 2024. Selvitys on myös välttämätön maankäyttösopimusneuvottelujen tueksi. Työ päästiin käynnistämään näin myöhäisessä vaiheessa siitä syystä, että sen taustaksi tarvittiin kustannustietoja tie- ja vesihuoltoinvestointihankkeista, joita on saatu vasta kesän jälkeen.

Tämän lisäksi kaavaluonnoksesta saadun palautteen ja Akordin tekemien haastattelujen perusteella on tilattu selvitys sosiaalisista vaikutuksista sekä vastuista ja velvollisuuksista mahdollisten ympäristövahinkojen sattuessa.

3 Osapuolet

Joddbölen alueen kaavoittamista vihreän teräksen tuotannon tarpeisiin ovat pyytäneet Joddbölen alueen maanomistajat (Fortum, Inkoo Shipping, Rudus) ja terästehtaan hankekehittäjä (Blastr Green Steel).

Inkoon kunnassa asiaa ovat käsitelleet keskeiset viranhaltijat, kuten kunnanjohtaja ja kaavoittaja. Poliittisista päätöksentekijöistä avaintoimijoita ovat alusta asti olleet kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajat. Keskeisiä viranhaltijoiden työn ohjaajia ovat kunnanhallituksen jäsenet.

Terästedasta vastustamaan aktivoituneita ryhmiä ovat Livskraft i Nyland utan stålfabrik r.f. / Elinvoimainen Uusimaa ilman terästedasta r.y. ja Elinvoimainen Inkoo. Myös Joddbölessä tapahtuneen teollisuuskehityksen johdosta vuonna 2014 perustettu Pro Inkoo r.y. / Pro Ingå r.f. on ottanut terästedasasiassa kantaa.

Toimija	Kuvaus	Keskeiset intressit
Joddbölen teollisuusalueen maanomistajat	Fortum, Inkoo Shipping ja Rudus omistavat Joddbölessä maa-alueen, joka maakunta- ja yleiskaavassa on merkitty teollisuustuotannolle. Asemakaavamuutos Joddböle V on parhaillaan vireillä. Alueella harjoitetaan tällä hetkellä maa-ainesten otto- ja satamaliiketoimintaa. Syväsatamaan ankkuroitui vuonna 2022 Gasgridin kelluva LNG-terminaali Exemplar. Sähkön tuotanto kivihiihilauhdevoimalassa loppui vuonna 2014, mutta sen jäljiltä alueella on olemassa jäähdytysinfrastruktuuri sekä Fingridin sähköasema, joka uudistettiin vuonna 2019. Asema toimii 110 kV voimajohtojen solmupisteenä ja 400 kV kytkinlaitos mahdollistaa liittymisen sen kautta kantaverkkoon.	Liiketoimintakumppanuus terästehtaan kanssa.
Hankekehittäjä	Blastr Green Steel on vuonna 2021 perustettu yritys, jonka omistaa norjalainen sijoitusyhtiö Vanir Green Industries. Yrityksen visiona on	Joddbölen alueen asemakaavoitus vihreän teräksen tuotannon

	dekarbonisoida teräksen tuotanto. Yritys ilmoitti vuoden 2023 alussa valinneensa ensimmäisen terästehtaansa sijoituspaikaksi Inkoon.	mahdollistamiseksi (mm. T-kem -merkintä). Ympäristö-, vesi-, kemikaali- ja muut tehtaan tarvitsemat luvat
Inkoon kunnan toimihenkilöt	Kunnan johtoryhmään kuuluu 9 viranhaltijaa, joista noin puolella on ollut suoraan tekemistä terästedashankkeen kanssa.	Kuntatalouden kääntäminen takaisin positiiviseksi, elinkeinoelämän ja asumisen mahdollistava kaavoitus, kuntalaisten hyvinvointia tukeva palvelutuotanto, rahojen riittäminen infrarakentamiseen, "Iloinen Inkoo" -imagon varjeleminen
Inkoon kunnanvaltuuston puheenjohtajisto	Ylintä päätäntävaltaa kunnassa edustaa kunnanvaltuusto, jonka puheenjohtajistossa on kolme jäsentä. Näistä haastatteluun tavoitettiin kaksi (molemmat RKP).	Kuntatalous palvelutuotannon mahdollistajana, kunnan mahdollisuudet tukea elinkeinoelämää ja yrittäjyyttä
Inkoon kunnanhallitus	Johtaa ja valvoo kunnan yleishallintoa eli kunnan keskeisten viranhaltijoiden työtä. Poliittiset valtasuhteet: RKP 6, KOK 1, SDP 1 ja VIHR 1.	Kunnan tuottamat palvelut kunkin jäsenen oman ammattiosaamisen ja äänestäjien kiinnostusten pohjalta, oma poliittinen tulevaisuus
Livskraft i Nyland utan stålfabrik r.f. / Elinvoimainen Uusimaa ilman terästedasta r.y.	Syksyllä 2023 perustettu kaksikielinen yhdistys, jonka tavoitteena on, ettei Inkoon Joddböleen tule terästedasta. Omat kotisivut ja FB-ryhmä.	Terästehtaan torjuminen Joddbölen asemakaava-alueelta, kaavan hyväksymispäätöksen lykkäys yli kunnallisvaalien, terästedas kunnallisvaaliteemaksi, faktantarkistus, varainkeruu viestintä- ja juridisen avun hankkimiseksi
Elinvoimainen Inkoo	Kuntalaisaloitteen tehnyt rekisteröitymätön ryhmä, joka jakaa tietoa Joddböleen suunnitellusta terästehtaasta tarkoituksenaan	Terästehtaan torjuminen Joddbölen asemakaava-alueelta, nimien keräys

	torjua se. Perustettu keväällä 2024. Aktiivinen erityisesti Facebookissa, myös omat kotisivut.	kuntalaisaloitteeseen, tutkimustiedon ymmärrettäväksi tekeminen ja tehokas levittäminen, luonnon ja kulttuuriperinnön suojelu
Pro Inko	Vuonna 2014 vastalauseena Ruduksen liiketoiminnasta Joddbölessä aiheutuneille haitoille perustettu kaksikielinen yhdistys, joka nopeasti muotoutui edistämään asuin ympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä Inkoossa monialaisesti. Laajahko paikallinen sponsorijoukko.	Terästehdasasiassa tiedonhankinta ja väärin tietojen korjaaminen sekä luovat ratkaisuehdotukset. Yleisesti luonnon, meren ja kulttuurihistorian suojelu Inkoossa, asukkaiden, kesäasukkaiden ja matkailijoiden viihtyvyys ja hyvinvointi, yrittäjyyden ja kestävän kehityksen tuki, kaksikielisyyden vaaliminen.

4 Asiakysymykset

Haastatteluissa esille tulleet kiistanalaiset asiakysymykset on jaettu seitsemään koriin:

1. Ympäristövaikutukset
2. Kieli- ja kulttuurimuutos
3. Inkoon elinvoimatekijät
4. Kunnan päätöksenteko
5. Inkoolaisten osallistumismahdollisuudet ja tietotarpeet
6. Hanketoimijan luotettavuus
7. Valtion rooli

Akordin arvion mukaan kaikkia haastateltuja ryhmiä kiinnostavat yhteisesti eniten seuraavat neljä teemaa: terästehdashankkeen ympäristövaikutukset, Inkoon elinvoimatekijät, hanketoimijan luotettavuus ja valtion rooli.

Sekä kuntaorganisaatio että kuntalaiset korostavat inkoolaisten osallistumismahdollisuuksien tärkeyttä. Kunnan päätöksentekoon liittyvät kysymykset vaivaavat etenkin maanomistajia, hankekehittäjiä sekä kunnan johtoa niin viranomais- kuin luottamusmiestasolla.

Tiedon luotettavuutta koskevat kysymykset ovat tässä tilanteessa erityisen kriittisiä ja haastavia, koska epäluottamus tiedon tuottajaa kohtaan vaikuttaa siihen, miten tuloksia arvioidaan. Teemaa käsitellään lisää alla luvussa 8.

4.1 Ympäristövaikutukset

Suurin osa hanketoimijan tähänastisista julkisista toimenpiteistä keskittyy hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin. Niitä arvioi myös kunta asemakaavamuutoksen yhteydessä tehtäviä selvityksiä varten. Inkoolaisten omaan elinympäristöön ehdotetut muutokset kiinnittävät myös hankkeen vastustajien päähuomion.

Huolta ovat aiheuttaneet suunnitellun terästehtaan vaikutukset sekä makean veden lähteisiin että mereen, maaperään kertyvät raskasmetallipäästöt, päästöt ilmakehään, melu itse tehtaasta ja siihen liittyvästä laiva- ja rekkaliikenteestä yhdistettynä alueelta kantautuvaan, jo nyt ajoittain häiritsevästä koettuun meluun.

“Mietin lähinnä vettä, mulle meren hyvinvointi on kuitenkin tosi tärkeä. Veteen liittyy myös se, mistä [terästehtaalalle] ottavat makeaa vettä. Mä en pysty nyt sanomaan, millä kapasiteetilla he ovat ajatelleet ottaa vettä Marsjöstä. Vastustajien argumenttihan on, että onko meillä kohta tyhjä kuoppa siinä. Se on hieno paikka ja kunnan varavesi otetaan sieltä.”

“[...] Inkoon kohdalla Suomenlahti on huonommassa kunnossa kuin Espoossa. Vuoteen 2027 mennessä sen pitäisi olla kaksi luokkaa parempi. Tossa oli puoli pöytää porukkaa, jotka eivät tienneet siitä mitään, ja silti aikovat äänestää [terästehtaan] puolesta.”

“Kyllä mua mietityttää myös meluhaitat jonkun verran, liikenteen tuomat mukaan lukien. Mua ei huolestuta niin paljoa se, että Inkoo räjähtää väkiluvultaan. Mä katon sitä enemmänkin positiivisena asiana. Oon niin paljon kuullut siitä, miten aika nopealla aikataululla tehtiin asuntoja hiilivoimalalle ja IVO oli siinä mukana.”

“Eniten mä ite ajattelen sitä liikennettä. [...] Kyl se vähän huolestuttaa, jos se lisääntyy. Alle 5 km koulumatkat pitää kävellä. [...] Jos Fagervikintie päällystetään, ihmiset ajaa sitä pitkin yhtä kovaa kuin Satamatietä. Nyt se on niin huonossa kunnossa, että ihmiset tulee sinne kerran, muttei toiste. Ei oo kiva pyöräillä sitä, kun se on yhtä pyykkilautaa. Sitä tietä lapsetkin kulkee kouluun. Ellei sitä levitetä, en näe mahdolliseksi, että lapset enää kulkee sitä pitkin kouluun.”

“Suojeltuja lajeja ja muinaisjäänöksiä on jo siinä kaava-alueella. Jos tulee tehdas, joka toimii 24/7, tulee myös 400 laivaa ja 40 rekkaa päivässä ja niidenkin päästöt. Raporteissakin lukee, että [...] hankkeella on suora vaikutus luonnon monimuotoisuuden vähenemiseen.”

4.2 Kieli- ja kulttuurimuutos

Inkoossa asuu äidinkieleltään ruotsinkielisiä hieman suomenkielisiä enemmän ja kunnallinen päätöksenteko toimii kaksikielisesti: kukin osallistuu keskusteluihin omalla kielellään. Yhteisöllisyys ja yhdenvertaisuus ovat tähän liittyviä arvoja, jotka on kirjattu myös kuntastrategiaan. Yksi vaikeimpia yhdessä käsiteltävistä asioista haastateltavien mukaan se, miten terästehdas mahdollisesti muuttaisi sitä, millaisia ihmisiä Inkoossa asuu ja työskentelee.

“Viime syksynä oli maalaismarkkinat museolla. Siellä yksi vastustajien leiriin kuuluva henkilö totesi, että kun tänne tulee suomenkielisiä sosiaalidemokraatteja. Näinhän se on, että monet pelkäävät poliittista ja kielimuutosta. Se me tiedetään, että kielienemmistö tulee muuttamaan suomenkieliseksi, tehtiin me jotain tai ei. Rakenteellinen muutos pelottaa, mutta siitä on pelottavaa keskustella sivistyneesti, sanoittaa sitä keskustelua. Siitä ei oikein pysty puhumaan.”

“Ja tämä sosioekonominen puoli, että Inkoolla on sielu. Keiden haluamme muuttavan tänne? Tiedän useita suomenkielisiä taiteilijoita, tutkijoita, muusikoita ja sellaisia, jotka olisivat tervetulleita, ja nyt tänne on muuttamassa tuhat terästyöläistä.”

Nyt on totuttu siihen, että Inkoossa asuu Helsingissä työssäkäyviä tietotyöläisiä, joille Inkoo tarkoittaa luontoa ja kulttuuria. Ajatus suuresta määrästä teollisuustyöntekijöitä kylänraitilla ja lähikaupassa tuntuu vaikealta.

4.3 Inkoon elinvoimatekijät

Lähes kaikki haastateltavat pitivät itsestäänselvyytenä, että Inkoo tulee pitää elinvoimaisena. Käsitukset siitä, miten se tehdään, erosivat kuitenkin toisistaan radikaalisti.

Suurin osa haastateltavista jakoi käsityksen, että odotettu väestökehitys on palvelujen ylläpidon näkökulmasta ongelmallinen: väki vähenee ja vanhenee, työikäisten osuus pienenee. Kapenevalla veropohjalla pitäisi pystyä vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen. Ellei siihen pystytä, keskusteluihin tulevat heidän mukaansa nousemaan seuraavaksi kuntaliitokset.

“Kyllähän me tarvitaan työpaikkoja. On vaan ajan kysymys, koska terveyskeskus suljetaan, koulut suljetaan.”

“Jos mikään ei muutu, meillä ei ole varaa pitää Inkoota sellaisena kuin se on nyt. Hyvinvointilautakunnalla oli joululahjalista, jonka avulla Inkoossa asuvat asukkaat pidettäisiin tyytyväisinä. Jostain pitää löytää ne rahat. Jos haluaa luisteluradan torille, se on varmasti kiva, mutta se maksaa 300 tuhatta euroa. Ei sellaisia rahoja löydy.”

“Se mitä tähän asti on myyty, kaunista saaristoa, se on nähty. Se johtaa väestöennusteen toteutumiseen. Me tarvitaan motari tosta Karjaalle, NATO:n sivukonttori tai tällainen investointi, tai kymmenen pientä. Sen kokoisista kehitystarpeista puhutaan.”

“Joddbölellä ei ole mitään tekemistä sen idyllin kanssa, mitä keskusta huokuu. Viesti pitää saada nyt niin, että terästehdas pystyy tukemaan Inkoon rakentamista sellaiseksi kuin inkoolaiset haluavat. Sillä ei ole mitään tekemistä sen kanssa, miten mökkiläiset käyvät täältä ostamassa bensansa kun ovat ensin supermarketista rahdanneet eväät viikoksi sinne [mökille]. Muissa keskuksissa on helvetin surkea tilanne, kun ei ole kouluja, kauppoja, palveluita. Taksiryttäjäkään ei tule toimeen siellä.”

Terästehtaan vastustajien tulevaisuudenkuva on erilainen. Heidän mukaansa on epätodennäköistä, että mikään uhkaksi erinomaisella sijainnilla pääkaupunkiseudun kupeessa olevaa luonnonkaunista kuntaa, joka houkuttelee lapsiperheitä turvallisella, väljällä ja edullisella asumisellaan. Terästehtaan tuomat muutokset, jotka toiset näkivät mahdollisuutena kunnan kehittymiseen ja kasvuun, he näkevät uhkana juurikin näille kunnan keskeisille elinvoimatekijöille.

“Inkoon vetovoima on ollut luonto ja kulttuuri. Kyllähän jokainen nyt ymmärtää, että ne kaksi eivät mahdu tähän pieneen kuntaan. Tämä on arvokysymys, molempia ei voi saada [sekä terästehdasta että luontoa ja kulttuuria].”

"Inkoo on minulle kotiseutu ja uskonto. Meillä ei ole työttömyyttä, emme tarvitse terästehdasta, yritysvero ei tule koskaan, se on ulkomainen yritys, jonka rahat menevät veroparatiisiin."

"Ihmiset voi asua Inkoossa, käydä pääkaupunkiseudulla töissä ja tehdä etätöitä. Inkoo ei tarvitse tehdasta kehittyäkseen, koska sillä on niin paljon muuta, mitä muilla ei ole. Eli en usko, että Inkoo kuolee, jos se ei ota terästehdasta. Inkoo on elinvoimaisempi kuin teräspaikkakunta Raahe. Täytyy vaan tietää, mitä haluaa."

4.4 Kunnan päätöksenteko

Haastateltavat kertovat, että hankkeen julkisella arvostelulla ja aiheen ympärillä käydyllä paikoin repivällä keskustelussa on ollut suora vaikutus hankkeen nauttimaan poliittiseen tukeen.

"Kun YVA alkoi ja Blastr julkisti tiedot worst case -skenaarioista, jengi alkoi vähän tutkia asiaa ja siitä alkoi älämölö, joka on vaikuttanut poliitikkoihin täällä."

"Kun meillä on valtuuston kanssa informaatiotreffejä, ne toimivat aika hyvin, mutta isoissa tapahtumissa vastustajat ovat niin voimakkaita, että ihmiset eivät uskalla oikein sanoa mitään."

"En edes uskonut, että ihmisillä olisi niin paljon sanottavaa asioista. Olen hieman yllätynyt siitä, että ihmiset luulevat, että heillä on tietoa, jota meillä poliitikoillakaan ei ole. En pidä siitä, että he antavat väärää tietoa [...] En vastaa [vastustajien lähettämiin] sähköposteihin. Jos ihmiset tulevat puhumaan minulle, sanon, että voitte pitää mielipiteenne. Henkilökohtaisesti en vielä tiedä, sanonko kyllä vai ei."

"Eihän mun tarkoitus päätöksentekijänä ole tuhota Inkoota ja pilata ihmisten asuinympäristöä. Mun tehtävä on pitää huolta tästä kunnasta ja kuntalaisista. En haluaisi, että ihmiset kokevat, että mä olen joku pahis, kun oon positiivinen tälle hankkeelle."

"Mitä lähemmäs H-hetki lähestyy, sitä epäilevämmäksi poliitikot käyvät."

“[...] tää vaatii jämakkyyttä poliittiselta päättäjäkunnalta. Lautakuntien tulee uskaltaa sanoa, että Inkoo tarvitsee tämän ja että me haluamme, että tämä mahdollistaa positiivisen Inkoon kehittymisen. Sen sijaan, että jätetään ottamatta kantaa ja toivotaan, että joku muu toimija tulee. Jos Inkoo ei toivota tervetulleeksi hanketta, ei sinne tule kukaan. Aika pienellä se siinä tapauksessa näköjään saadaan painostettua. ‘Kiitos ei, me halutaan pysyä tällaisena tuppukylänä’. Se pitäis siinä tapauksessa sanoa aika aikaisessa vaiheessa tai tehdään kaikki turhaa työtä.”

“[ulkopuolelta näyttää siltä, että] virkamieskunta ei uskalla tehdä oikein mitään, kun poliitikkojen tukea ei ole.”

Hankkeen vastustajat kertovat lähiajan tavoitteekseen siirtää päätöstä asemakaavamuutoksesta keväällä 2025 pidettävien kuntavaalien yli. He perustelevat sitä sillä, että tämän valtuustokauden alussa koko hankkeesta ei vielä tiedetty. Heidän näkökulmastaan asiaa on viety eteenpäin aivan liian pienellä tekijäjoukolla, eivätkä inkoolaiset ole päässeet sanomaan siitä mielipidettä. Siksi he kokevat demokratian jäävän toteutumatta, ellei kaavapäätöstä lykätä uuden kunnanhallituksen ja -valtuuston päätettäväksi. Ainakin osa heistä kertoo olevansa valmiit hyväksymään terästehtaan, jos vaaleilla valitut uudet kuntapäättäjät niin haluavat.

Vaikka mahdollisuus jättää päättämättä asiasta tällä valtuustokaudella useita haastateltuja jollain tavalla houkuttaakin, siinä nähdään myös riskejä.

“[...] jos me jäädään odottamaan vaaleja huhtikuussa, tästä tulee iso vaalidebatti Inkoossa varmasti. En tiedä, ainakin vastustaja saadaan varmasti paljon liikkeelle. [...] Sääli hankkeen kannalta, koska ei uusi valtuusto pysty mitään heti päättämään. Siinä melkein vuosi menetetään, kun ollaan vasta ens vuoden loppupuolella siinä tilanteessa, missä voitais olla jo tän vuoden lopussa. On riski, että joku heittää pyyhkeen kehään.”

“Se riski tässä on, että jos se venyy pitkälle niin meillä on maa, jota ei käytetä teollisuuteen ja kukaan muukaan ei voi sitä käyttää. Joku on vähän väläytellyt sitä riskiä, että jos tehdas jää puolitiehen, siellä on puolikas rakennus alueella, jota voisi käyttää muuhunkin. Kunnan riski on, että se venyttää aikatauluja aina viisi vuotta eteenpäin ja siinä ollaan lopulta vision loppupäässä [ilman että on voitu hyödyntää aluetta vision toteuttamiseen].”

“Jos tulee yhden asian puolue, joka menee läpi ja saa paljon valtuutettuja, olen huolissani, mitä se tarkoittaa kaikelle muulle. Tämä vie virkamiehiltäkin paljon puhtia pois, jää kaikki muu varjoon.”

“Kyllä kunnalla pitää olla tahtotila ja kunnan pitää viedä eteenpäin päättämäänsä hanketta niin kauan kuin ei tule eteen mitään selvityksiä, minkä takia sitä ei pitäisi enää edistää.”

4.5 Inkoolaisten tietotarpeet ja osallistumismahdollisuudet

Inkoolaisten osallistumismahdollisuuksien osalta voidaan todeta, että toistaiseksi tiedossa olevat menettelytavat vaikuttavat lisäävän inkoolaisten osallistumismahdollisuuksia vain vähän, eivätkä ne muuta heidän rooliaan prosessin kriitikkoina ja hankkeen kyseenalaistajina. Siksi voidaan odottaa, että luottamushenkilöihin kohdistetaan kasvavaa painetta kaavapäätösten tekemiseen liittyen.

Suuri osa hankkeen vastustuksesta nousee siitä, etteivät asiasta huolestuneet inkolaiset ole löytäneet helposti vastauksia kysymyksiinsä vaan he ovat joutuneet itse hankkimaan ja prosessoimaan itselleen tärkeää tietoa ymmärrettävään muotoon. Toisaalta tiedonhankinnasta on muotoutunut yhteisöllinen ja palkitseväkin tehtävä, joka yhdistää uudella tavalla vaki- ja vapaa-ajan asukkaita. Toisaalta omalla kustannuksellaan ja vapaa-ajallaan tietoa hankkivat ja levittävät inkolaiset kokevat tekevänsä töitä, jotka kuuluisivat joko kunnalle tai Blastrille.

“Osa haluaisi vaan joitain lisätietoja. Siinä on kyllä se informointi todella tärkeää ja siinä tulee ehkä se kunnan osuus: miten paljon me halutaan olla joku markkinoija. Siinä tulee myös Blastrin osuus: miten he tuovat informaatiota, sekin on tosi tärkeää.”

“Me [kunnassa] ollaan todettu, ettei panosteta tähän resursseja ennen kuin tiedetään, että hanke toteutuu. On päättäjien kanssa puhuttu, että kun tulee tieto ensimmäisestä rahoituskierruksesta, perustetaan oma organisaatio tälle.”

“Meille [terästehtaan vastustajille] voisi alkaa maksaa palkkaa siitä, että me jaetaan kuntalaisille sitä infoa, mitä kunnan olisi pitänyt jakaa. Me tehdään tätä omien töiden lisäksi, omalla ajalla ja rahalla.”

Tiedon saatavuuden lisäksi keskeiseksi kysymykseksi, johon törmätään jokaisessa hankkeeseen liittyvässä yleisötilaisuudessa, on muotoutunut tiedon luotettavuus. Hanketoimijaa kohtaan tunnettu epäluottamus siirtyy kaikkiin tuloksiin, joiden tuottamisessa he ovat olleet rahoittajana tai lähtötietojen antajana.

"Olemme nyt nähneet, että jopa kunnan johto sanoo, että meidän on odotettava lisätietoja Blastrilta, eli he eivät ymmärrä, mitä on olla puolueeton. Näen meidän tehtäväksemme levittää puolueetonta, riippumatonta tietoa. Eilenkin tiedottaminen tapahtui yhden osapuolen toimesta. Haluaisin kuulla toksikologia, joka voisi kertoa, mitä ympäristömyrkyt merkitsevät lapsille, lähellä on koulu ja päiväkoti."

4.6 Hanketoimijan luotettavuus

Osa inkoolaisissa heränneistä kysymyksistä liittyy hanketoimijan luotettavuuteen etenkin liiketoimijana: yrityksen ulkomaisiin omistajiin ja lyhyeen historiaan.

"[...] silloin kun kuulin tämä yrityksen nimen, kävin katsomassa luottotiedoista ja ymmärsin heti, että tämä on startup. Sit taas toisaalta tässä maailmantilanteessa moni startup on onnistunut asioissa. Jos niillä on osaamista ja [...] ne saa rahoituksen laitokseensa... näkisin, että tää konsepti voisi olla sellainen, joka saa rahoitusta."

"Mun äänestäjät ei oo kovin huolestuneita ympäristövaikutuksista. Ennemmin liiketoiminnan kannattavuudesta: onko se tukien varassa pyörivä homma?"

"Tää etenee verovaroin, isot rahat puuttuvat ja jäävät puuttumaan. Mä uskon, ettei ne saa niitä kokoon."

"Tää debatti olis tosi erilainen, jos rahat olis pöydässä."

Toisaalta yhtiön omistajat ja liiketoimintaosaaminen nauttivat myös tiettyjen osapuolten luottamusta - toisin kuin hankkeen vastustajat, joiden he näkevät pelaavan epärehellistä ja vastuutonta peliä.

"Ruotsissa on jo rakennettu kaks kappaletta tällaisia. Kun kuntien kanssa oli tontti ja lupa-asiat kunnossa, he saivat rahoituksen. [...] Ei rataa, ei energia-infraa, ei satamaa [kuten täällä]. Silti he saivat rahoituksen. Kun Blastr esittelee tällaisen hankkeen sijoittajille, totta helvatissa ne saa siihen rahoituksen. Se mikä tän voi pysäyttää on nää uppiniskaiset valittajat, jos kuntapäätäjät uskoo sitä juttua, mitä ne kertoo, pelottelutarkoituksessa tehtyä mielimanipulointia. Yritetään rakentaa vihreästä siirtymästä iso paha susi, joka turmelee Inkoon seutua."

Hankekehittäjän hitaus ja passiivisuus huoliin reagoimisessa saa kritiikkiä kunnasta. Elokuun 2023 tilanteen kriisiytymisen jälkeen kunta ja sen päätöksentekijät ovat odottaneet hankekehittäjältä paljon aktiivisempaa otetta kuntalaisten kysymyksiin vastaamisessa ja vuorovaikutuksessa.

“Siinä on vähän kritiikkiä Blastria kohtaan, ovat kyllä hävinneet tiedottamisessa vastustajille. Sitä en tiedä onko ihmisillä, joilla on vähän kiinnostusta, hakeutuvatko he lukemaan vastustajien tekstejä.”

“[...] olen viime elokuusta lähtien pyrkinyt esittämään sekä Blastrille että maanomistajille mitä voitaisiin tehdä, mutta mitään ei ole haluttu tehdä. Mä vedän sen johtopäätöksen, että he eivät halua huomioida kunnan intressejä. Ei ole tartuttu, en tiedä miksi, sitä pitää kysyä muilta toimijoilta.”

“Ymmärrän, ettei Blastrilla ole ollut paljoa tiedotettavaa. Silti näen, että alusta asti on puhuttu, että heillä pitäisi olla joku fyysinen piste Inkoossa. Kun he piti valtuutetuille infon, he sanoivat, että jos vaan löytyy tila niin he tulevat. Tiettyinä aikoina voisi olla avoimet ovet niin että kuka tahansa voisi mennä sisälle, jos on kysyttävää. Vaikka joku kontti torille, en usko, että se olisi heille mikään ongelma. Kun kuntalaisia mietityttää joku ja he etsivät netistä kenelle laittavat kysymyksen, olisi semmoinen fyysinen tila, johon voi vaan mennä.”

“Blastrille oli vinkattu, että täällä olis tyhjä tila Strandissa, mutta eivät ottaneet sitä.”

“Alkuun oltiin hieman harmissamme siitä, ettei tietoa hirvittävästi tullut sieltä Blastrin puolelta. Heidän organisaationsahan oli hirvittävän pieni, 1-2 ihmistä. Ei ollut optimaalista, että ensin tultiin isolla uutisella ja sitten oltiin hiljaa pitkän aikaa. Sittemmin ovat kasvattaneet läsnäoloa kunnassa ja kertoneet enemmän.”

4.7 Valtion rooli

Inkoolaiset ovat saaneet kuulla terästedashankkeen olevan tärkeä paitsi seudulle, myös kansallisesti. Tähän asti kaikki vastuu asian edistämisestä on kuitenkin ollut hankekehittäjällä ja kunnalla. Osa haastatelluista suhtautuu toiveikkaasti siihen, että pienen kunnan täysin riittämättömiä resursseja tämän kokoluokan hankkeen käsittelyyn voitaisiin kasvattaa valtion avulla. Osa ei näe valtiolla olevan mitään omaa etua, jota asian kautta voisi edes ajaa.

“Jos valtiolta toteaa, että tämä on niin merkittävä hanke, että risteykset tai junaliikenne laitetaan kuntoon, ne vaikutukset olisivat positiivisia ja näkyisivät kuntalaisten arjessa. Vastustajat tosin näkisivät ehkä, että ei tarvita risteystä, tulee liikaa liikennettä.”

“Tämä ei ole Inkoon hanke, tämä on koko Suomen hanke. Valtion pitäisi sanoa, että ‘joo, me rakennetaan ne tiet sinne, ja samalla kevyen liikenteen väylä’. Eivätkö ne eduskunnassa usko tähän?”

“Saako nyt kysyä, mitä tällaisessa kunnassa kuvitteellinen valtion hyöty ja intressi voisi olla? Täällähän vain ulkomainen toimija tulee tekemään rahaa.”

“Tämän omistaa neljä norjalaista. He myyvät sen heti, kun saavat sen valmiiksi. Suomalaiset, jotka työskentelevät siellä, saavat myös bonuspalkkaa. Kymmenen ihmistä saa taloudellista hyötyä, me saamme 30 vuoden seuraukset.”

“Hiilivoimalaitos oli vain likainen, ei myrkyllinen. Miten valtio voi edes hyväksyä sitä [terästehdasta]?”

5 Yhteisymmärryksen aiheet ja esitetyjä toiveita

Inkoon elinvoima on monia osapuolia yhdistävä tärkeäksi koettu teema. Mutta kuten yllä kuvataan, tällä hetkellä on paljon erilaisia käsityksiä siitä, miten elinvoiman säilyttäminen ja vahvistaminen varmistetaan. Eroista huolimatta kaikki osapuolet haluavat säilyttää Inkoon identiteetin idyllisenä saaristokuntana.

Yhteisymmärrys vallitsee myös siitä, että näin isot investointisuunnitelmat todella haastavat pienten kuntien resursseja. Terästehtaan kaltainen suurinvestointi edellyttää infrarakentamista, tässä tapauksessa mm. parannuksia kantatien risteysalueisiin ja vesihuoltoinfraan, johon kaivattaisiin valtion mukaantuloa. Lisäksi tukea kaivattaisiin muutoksenhallintaan yleisesti, kuten esim. maankäytösopimukseen ja henkilöstöresursseihin nyt alkuvaiheessa.

Kunnan mahdollisuuksia rakentaa hankkeen kokoluokkaa vastaava vuorovaikutuksen kokonaisuus, jossa kuntalaisilta tulevia tietotarpeita olisi pystytty ottamaan vastaan ja vastaamaan niihin, on resurssien kapeuden lisäksi vaikeuttanut kunnan oma rooli. Monet

kysymyksistä ovat koskeneet ympäristövaikutusten arviointia, jossa viranomaisprosessin osapuolina ovat ELY-keskus ja Blastr. Kunnan ainoalla asiantuntijalla niissä kysymyksissä, ympäristöpäälliköllä, on myös viranomaisrooli.

Yhteisymmärrys vallitsee myös siitä, että kuntaa repivän 'eipäs-juupas' keskustelun sijaan tarvittaisiin parempia vastauksia siihen, mitä terästehtaan tulo Inkooseen konkreettisesti tarkoittaisi. Toisaalta tulisi pystyä vastaamaan kysymykseen, millaisen paikallisyhteisön inkoolaiset haluavat itselleen ja lapsilleen. Sen jälkeen tulisi pohtia, ovatko nämä yhteensovittavissa vai ei. Optimaalisinta olisi ollut, että tämä keskustelu olisi voitu käydä jo ennen kaavaprosessin käynnistämistä. Nyt se on kanavoitunut kaavaprosessiin, mikä hankaloittaa sekä asioista keskustelemista että päätöksentekoa.

5.1 Kunnalle esitettyjä viestintätarpeita

Haastatteluissa tunnistettiin, että luottamushenkilöiden on keskeistä saada päätöksensä tueksi tietoa kaavaprosessin aikana käytävistä viranomaisneuvotteluista, maankäyttöneuvottelujen tuloksista sekä viranomaisten antamista lausunnoista, jotka liittyvät kaavaluonnokseen ja tulevaan kaavaehdotukseen. Luottamushenkilöiden kannalta olisi hyvä saada näistä asioista tietoa yleisellä tasolla jo ennen varsinaisia päätöksentekoaineistoja.

- kunnalta tarvitaan kuva, jossa eri prosessien kytkeytyminen toisiinsa ja suhteessa aikaan käy selväksi
- viranhaltijat tarvitsevat tukea / lisäresurssia päätöksentekoaineiston tuottamiseen luottamusmiehiä varten (valmistelutekstien jalostaminen havainnolliseen ja ymmärrettävään muotoon)

5.2 Hankekehittäjälle esitettyjä viestintätarpeita

- Tulevan laajan YVA-aineiston työstäminen havainnollisiksi ja selkeiksi yhteenvedoiksi eri kieliversioina.
- Erilliset tietoiskut arviointien tuloksista sitä mukaa kun tietoa tuotetaan.
- Huolta aiheuttaneiden kysymysten käsittely. Moni haastateltava on kokenut yleisötilaisuudet huonoksi tavaksi tiedon jaolle, koska tilaisuuksia on leimannut voimakas vastakkainasettelu. Kaksikieliset webinaarit voisivat tarjota paremman tavan tulosten esittelylle ja rauhallisemmat puitteet esitysten seuraamiselle – paikasta ja ajasta riippumatta.
- Hanketoimijan verkkosivujen kehittäminen lukijaystävällisemmiksi niin, että tieto olisi helposti löydettävissä.

6 Haastateltujen omia ratkaisuehdotuksia

Haastateltavat olivat selvästi miettineet paljon, miten tulehtuneesta tilanteesta voitaisiin päästä eteenpäin. He esittivät esimerkiksi seuraavanlaisia ratkaisuehdotuksia yksittäisiin ongelmiin:

- tekoälyn käyttö runsaan valmisteluaineiston prosessointiin
- infovartit kerran kuukaudessa kunnanhallituksen kokouksissa
- suomenkielisiä lapsia ruotsinkielisiin päiväkodeihin ja kouluihin “kasvamaan suomenruotsalaisiksi”
- kaksikielinen yläaste
- visiotason kuntayhteistyö terästehtaan seudullisten vaikutusten hallinnassa
- koroton valtion laina kerrostalojen rakennuttajille
- valtiolta projektiryhmä toteuttamaan kuntavaikutusten arviointi
- Blastrin, kunnan ja viranomaisten välinen sopimus siitä, miten terästedashanketta kunnassa viedään eteenpäin
- ilman- ja veden laadun mittauspisteet, joiden tiedot voi kuka tahansa käydä katsomassa verkosta vaikka tuntikohtaisesti
  - Aalto-yliopiston analysaattorit rantaveteen jo tehtaan käynnistyessä
  - Ilmatieteen laitoksen mittauspiste Inkooseen ilmanlaadun seuraamista varten
- vierailukohde uuteen terästehtaaseen
- VT51:n vieressä olevien teollisuustonttien myyminen edullisesti, monien pienten yritysten houkuttelemiseksi
- uusi varavedenottoaika juna-aseman takana olevalle pohjavesialueelle
- Inkoonjoen veden puhdistaminen, käyttäminen terästehtaan lauhdevetenä ja purkaminen Fagervikiin

7 Akordin alustavia suosituksia pohjustamaan seuraavia askelia

Tilannekartoitusta varten tehtyjen haastattelujen pohjalta on aivan selvää, että inkoolaisilla on edelleen paljon tietotarpeita, sekä tarve toimia ja vaikuttaa aktiivisesti tapahtumien kulkuun. Näihin tarpeisiin olisi viisasta vastata ja kanavoida ne yhteisöä vahvistavaksi energiaksi. Tähän tarkoitukseen odotettavissa olevat kaavaprosessiin ja ympäristövaikutusten arviointiin liittyvät lakisäätöiset tiedonjaon ja osallistumisen menettelyt eivät sellaisenaan ole riittäviä. Visioproessin ei tähän asti ole myöskään koettu vastaavan näihin tarpeisiin.

Poliittiset päätöksentekijät tarvitsevat varmuutta siitä, että heillä on riittävä tietopohja, jonka varassa heidän on enemmän tai myöhemmin tehtävä päätöksiä. Päätöksentekijät tarvitsevat ympäristövaikutustiedon ohella edelleen parempaa ymmärrystä sekä kuntalaisten tarpeista että siitä, millaisia vaikutuksia suunnitellulla tehdashankkeella olisi Inkoolle.

Tässä tilanteessa on pohdittava, millainen vuoropuhelun ja tietopohjan vahvistamisen prosessi voisi parhaiten palvella näitä tarpeita. Prosessin tulisi olla tavoitteiden puolesta yhteisesti määritelty ja riittävällä tavalla resursoitu, jotta se voisi onnistua melko nopeasti avaamaan keskusteluyhteyden osapuolten välille ja organisoimaan Inkoon tulevaisuutta koskevan harkinnan siten, että päätöksentekijöille syntyy työskentelyn tulosten pohjalta eväät tehdä hyvin informoituja päätöksiä.

7.1 Vuoropuhelun organisoiminen yhteistyöryhmäksi

Edellä kuvattuja tarpeita varten perustettavan yhteistyöryhmän toiminnan yksi lähtökohta voisi olla kaikkien osapuolten jakama tarve **mahdollisimman hyvän tietopohjan luomiseen** mielekkään keskustelun, mielipiteen muodostamisen ja päätöksenteon pohjaksi.

Käytännössä tämä tarkoittaa

- Tiedon tuottamista avoimena oleviin kysymyksiin
- Tiedon tuottamisen tapojen pohdintaa ja osallisuutta
- Tiedon luotettavuuden arviointia ja lisäämistä
- Tiedon jakamisen ja ymmärrettävyyden lisäämistä

Yhteistyöryhmä voisi käynnistää tiedontuotantoprosessin kahdessa tämän tilannekartoituksen esiin nostamassa tärkeässä aiheessa:

1. Millaisen Inkoon inkoolaiset haluavat? Miten terästedassuunnitelmat siinä auttavat / sitä haittaavat?
  - a. tämän prosessin ensimmäinen askel voisi olla luvussa 7.2 tarkemmin kuvattu kuntavaikutusten arviointi
2. Miten varmistetaan inkoolaisten mahdollisuus reagoida Joddbölessä tapahtuviin teollisuustoiminnan poikkeamiin?
  - a. tämän prosessin ensimmäinen askel voisi olla luvussa 7.3 tarkemmin kuvattu melun ja ilmanlaadun seuranta

7.2 Kuntavaikutusten arviointi

Tietoa koetaan puuttuvan erityisesti terästehtaan mahdollisista vaikutuksista Inkoolle. YVA-prosessi ja kaavan vaikutusten arviointi tuottavat edetessään tietoa ympäristövaikutuksista, mutta kumpikaan näistä ei vastaa kattavasti vaikutuksista Inkoon kunnalle taloudellisessa, sosiaalisessa ja kulttuurisessa mielessä. Haastatteluissa ovat nousseet esiin mm:

Kunnalle tulevat tulot ja menot sekä riskit ja epävarmuudet:

- Kiinteistöverotulot
- Ansiotulot ja muut kerrannaisvaikutustulot
- Kunnan maankäytösopimuksen kautta saamat tulot
- Menojen suuruus, ajoittuminen ja kohdistuminen
- Arvio riskeistä ja epävarmuuksista

Infrarakentamisen tarve ja laajuus, kustannukset ja kustannusten jako:

- Valtatie 51
- Kunnan katuverkko, liikenneturvallisuus
- Vesihuolto
- Kaavoitustarve ja asuntorakentaminen
- Kunnallistekniikka

Vaikutukset palveluverkkoon:

- Päiväkodit ja koulut
- Terveystieteidenhuolto
- Vanhustenhoito
- Harrastusmahdollisuudet

Vaikutukset joukkoliikenteeseen

Vaikutukset kuntaorganisaation resursseihin

Vaikutukset Inkon identiteettiin, imagoon, kielisuhteisiin ja kulttuuriin

Haastattelut ovat tuottaneet yllä olevan alustavan listan koetuista tietotarpeista. Varsinaista selvitystyötä varten on kuitenkin hyvä vielä tarkistaa listan kattavuus ja hyväksyttävyyys.

Kunnan tulisi laatia työohjelma eli suunnitella, kuka pystyy tarvittavan tiedon tuottamaan ja millaisia resursseja tarvitaan (kunnan viranhaltijoiden ja asiantuntijoiden rooli ja resurssit / ulkopuolisen asiantuntemuksen käytön tarve ja kustannukset). Tiedetään esimerkiksi jo se, että kaavaprosessin edetessä on valmistumassa tarkastelu hankkeen vaikutuksista kuntatalouteen.

Tiedon tarve on kiireellinen, joten mitä nopeammin näihin kysymyksiin saadaan vastaukset, sitä paremmin tiedot auttavat kansalaisia ja päätöksentekijöitä valmistautumaan tulevaan.

Jos selvitystyöhön käytetään ulkopuolisia ja kunnan rahaa, on tärkeää tuoda selkeästi esiin, että kyseessä ei ole terästedashankkeen edistäminen, vaan kunnan itsenäinen toimenpide sen tietopohjan tuottamiseksi, jota päätöksenteon pohjaksi tarvitaan. Koska tiedon tuottamisessa on kyse epävarman tulevaisuuden ennakkoinnista ja ennustamisesta, on tärkeää tuoda tulosten esittelyn yhteydessä esiin myös tietoon liittyvät epävarmuudet ja vaihtoehtoiset kehityskulut. Tulosten ja menojen sekä hyötyjen ja haittojen käsittelyn lisäksi olisi perusteltua tarkastella myös mahdollisia uhkia sekä mahdollisuuksia.

7.3 Yhteistoiminnallinen melun ja ilmanlaadun seuranta

Joddbölessä jo olevan toiminnan melu- ja pölyvaikutukset ovat herättäneet kritiikkiä jo pitkään. Kaasuterminaalien myötä meluhaitat ovat nousseet entistä enemmän esiin ja myös lupa- ja valvontaviranomaisten toiminta on herättänyt epäluottamusta. "Keskustelu" on käytännössä ollut lausuntoja erilaisiin lupaprosesseihin tai yksittäisiä tilaisuuksia. Kattavampaa vuorovaikutuksen ja viestinnän mahdollistavaa toimintamallia ei ole.

Haastattelujen pohjalta syntyi ehdotus sellaisen toimintamallin luomiseksi, jossa Joddbölen yritykset yhdessä keskeisten sidosryhmien ja naapurien kanssa miettivät, miten koettuja haittoja seurataan uskottavasti ja millaisin toimenpitein haittoja voitaisiin mahdollisesti vähentää ja miten seurannasta, mahdollisista toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista kommunikoidaan naapurien kanssa.

- toimenpide on mielekäs jo nykytilanteen parantamiseksi, tulee terästedasta tai ei
- samalla se luo valmiin rakenteen mahdollisten tulevien toimijoiden ja ongelmien käsittelylle
  - mikäli terästedashankkeen suunnittelu etenee, tämän rakenteen mukaisesti voidaan aloittaa mittaukset seurantatiedon keräämiseksi muistakin kuin melu- ja pölyvaikutuksista ennen tehtaan toiminnan käynnistymistä (esim. vaikutukset rantavesiin)

7.4 Arviointitiedon luotettavuuden parantaminen

YVA-lain mukaisesti on aina hankkeen suunnittelijan vastuulla arvioida hankkeen mahdolliset vaikutukset. Viranomaisten tehtävänä on valvoa, että arvioinnit ovat tehty kattavasti ja asianmukaisesti. Käytännössä kaikki ympäristövaikutusten arvioinnit ovat siihen erikoistuneiden yritysten tekemiä. Se, että hanketoimija maksaa valitulle yritykselle arvioinnin toteuttamisesta aiheuttaa kuitenkin toisinaan epäluottamusta, jolloin tuotetun tiedon luotettavuus kyseenalaistetaan.

Yksi mahdollisuus lisätä arviointien luotettavuutta kansalaisten silmissä olisi pyytää yhdessä sovittavilta riippumattomilta asiantuntijoilta arviota tulosten paikkansapitävyydestä tai selvitysten riittävydestä esimerkiksi joidenkin erityiskysymysten osalta.

Käytännössä tämä vaatisi keskustelun, jossa määritellään:

- keskeiset kiistanalaiset kysymykset
- mahdolliset luotettavaksi koettavat asiantuntijat tai tutkimuslaitokset
- määriteltyjen tahojen suostumuksen tehtävään ja
- siihen liittyvien mahdollisten kustannusten kattamisen

Helpoin tapa toteuttaa tulosten esittely olisi webinaari, jolloin ei synny matkakuluja tai tilakuluja, osallistujamäärä on rajaton ja tilaisuus voidaan taltioida, jolloin se on katsottavissa

myöhemminkin. Yhtenä esimerkkinä kiistanalaisesta tiedosta haastatteluissa nousi esiin kysymys marjojen ja sienten syömäkelpoisuudesta, jos terästehdas toteutuu.

8 Haastateltujen tahojen yhteistapaaminen 3.9.2024

Kartoituksen piirtämää tilannekuvaa ja toimenpide-ehdotuksia käsiteltiin haastateltujen tahojen kesken tiistaina 3.9.2024. Tapaamiseen pääsi osallistumaan reilu puolet haastatelluista. Osallistujat tekivät muutamia tarkennuksia, jotka on viety yllä olevaan tekstiin. Lisäyksenä raportissa esille tuotuihin teemoihin mainittiin kysymys terästehtaan vaikutuksista läheisten kiinteistöjen arvolle, erityisesti koskien loma-asutusta.

Osallistujat odottivat tilaisuudelta sitä, että päästään käymään hallittua ja asiallista keskustelua, jonka aikana kukin keskustelija voisi tuntea, että hänellä on oikeus omaan mielipiteeseensä. Moni ilmaisi olevansa paikalla pystyäkseen kuulemaan erilaisten mielipiteiden takana olevia perusteluita ja pystyäkseen paremmin ymmärtämään, mistä ne kumpuavat. Lisäksi keskustelijat esittivät toiveen päästä keskustelun kautta tilanteessa eteenpäin, kohti käytännön ratkaisuja.

Tilaisuuden lopussa saadun palautteen perusteella nämä odotukset täyttyivät. Käyty keskustelu koettiin rakentavaksi ja kunnioittavaksi. Puhuttiin tärkeistä asioista niiden oikeilla nimillä ilman, että keskusteluilmapiiri muuttui kielteiseksi. Esiin tuli nyansseja ja näkökulmia, jotka itselle olivat uusia.

Luottamuksen rakentaminen osapuolten välille koettiin välttämättömäksi edellytykseksi sille, että pystyttäisiin tuottamaan, ottamaan vastaan ja yhdessä käsittelemään uutta tietoa.

Tiedontuotannosta todettiin, että kyse ei niinkään ole tässä tilanteessa tiedon määrästä kuin sen tekemisestä ymmärrettäväksi kaikille osapuolille: mitä luvut ja kuvaukset tarkoittavat? Voiko niihin luottaa? Todettiin myös tarve kerätä päivittyvä tieto johonkin keskitetyksi niin, että kaikki osapuolet sen löytävät ja pystyvät keskusteluissa sitä pitämään esillä

Keskustelun osallistujat totesivat, että tilaisuudessa koettua avointa ja toisia osapuolia kunnioittavaa keskustelua tarvitaan lisää. Akordin suositus siitä, että tällaisen keskustelun käymistä varten perustetaan moninäkökulmainen yhteistyöryhmä sai keskustelutilaisuudessa kannatusta. Ensivaiheessa ryhmän tehtävänä olisi tunnistaa vielä avoinna oleviin kysymyksiä, joihin tarvitaan vastauksia, jotta kunnan päätöksentekijät voisivat tehdä hyvin informoituja päätöksiä Joddbölen alueen kehittämisen suhteen. Alueen maanomistajalta tuli tilaisuudessa toive, että tällainen työryhmä voisi toimia pitkäjänteisesti ja tukea Joddbölien alueen kehittämistä yli valtuustokausien ja yli terästehdashankkeessa juuri nyt käsillä olevan vaiheen. Sekä lyhyellä että pidemmällä tähtäimellä ryhmän tavoitteena olisi lisätä osapuolten välistä luottamusta ja yhteistä ongelmanratkaisukykyä.

Raportin sisällöstä ja esillä olleista suosituksista keskusteltiin laajemmalla joukolla inkoolaisten kuntapäätäjien kesken 25.9.2024. Tilaisuuden osallistujat antoivat raportille julkaisuluvan.

9 Tietoa Akordista

Akordi Oy on vuonna 2013 perustettu yhteiskunnallinen yritys, jossa työskentelee täysipäiväisesti 6 asiantuntijaa. Yrityksessä työskentelevät asiantuntijat omistavat Akordi Oy:n sataprosenttisesti.

Akordi toimii riippumattomana osapuolena ympäristökonfliktien ratkaisemisessa. Ns. ympäristösovittelun menetelmät perustuvat konfliktitilanteen osapuolten väliseen neuvottelevaan ongelmanratkaisuun, jossa Akordi toimii välittäjänä ja fasilitaattorina.

Akordilla on tiiviit yhteistyösuhteet alan kansainvälisten johtavien toimijoiden kanssa (alaa kutsutaan englanniksi termeillä *Environmental Collaboration and Conflict Resolution* ja/tai *Public Policy Mediation*).

Akordi on kooltaan mikroyritys. Vuonna 2023 Akordin liikevaihto oli 160K€. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 230K€. Liikevaihto ja muut tuotot olivat yhteensä 390K€. Muut tuotot koostuivat Tor ja Maj Nesslingin säätiöltä (hanke: Sodankylän vesistövaikutusten yhteisseurantamallin rakentaminen) ja TAH säätiöltä (hanke: Vihreän siirtymän konfliktien ennakointi ja ratkaiseminen) saaduista apurahoista, sekä Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) tutkimushankerahoituksesta: BIOD-ohjelma (Elonkirjon köyhtymisen ympäristölliset ja yhteiskunnalliset yhteydet) ja JUST ENERGY-ohjelma (Energia- ja ilmastoratkaisut osana oikeudenmukaista vihreää murrosta).

Akordin työstä, tiimistä ja julkaisuista lisää tietoa: <https://akordi.fi/>

Lähteet

Daniels, Steven E., & Walker, Gregg B. (2001). *Working Through Environmental Policy Conflict: The Collaborative Learning Approach*. Westport, CT: Praeger.

Galtung, Johan (1969). Violence, Peace, and Peace Research. *Journal of Peace Research*, 6 (3), 167–191.

Kangasoja, Jonna (2020). Dialogi jakautuneiden yhteisöjen ja katkenneiden siteiden uudelleenrakentamisessa – tapaus Public Conversations Project. Teoksessa Attias, Miriam & Kangasoja Jonna. *Me ja ne – välineitä vastakkainasettelujen aikaan*. Into-kustannus.

Lederach, John Paul (2003). *The Little Book of Conflict Transformation*. Good Books/ Skyhorse Publishing, New York.

Peltonen, Lasse & Jonna Kangasoja (2009). Konfliktien kartoitus suunnittelun apuvälineenä. *Yhdyskuntasuunnittelu* 47, 88–97.

Podziba, Susan (2012). *Civic Fusion: Mediating Polarized Public Disputes*. American Bar Association. Section of Dispute Resolution.

Susskind, Lawrence & J. Thomas-Larmer (1999). *Conducting a Conflict Assessment*. Teoksessa L. Susskind, S. McKearnan & J. Thomas-Larmer (eds.), *Consensus Building Handbook. A comprehensive guide to reaching agreement*, Sage, Thousand Oaks, CA, 99–136.

Ury, Brett & Goldberg (1988). *Getting Disputes Resolved: Designing Systems to Cut the Costs of Conflict*. Jossey-Bass Publishers, San Francisco.